

SXEDIO.H16

6.7.1960 (Μέρος 5): Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΠΛΗΡΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Σύμφωνα με τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής που μονογραφήθηκε στις **6.7.1960** στη Λευκωσία η Βρετανία εξέδωσε, διακήρυξη σχετικά με τη διοίκηση των Βάσεων στην οποία καθόριζε τους σκοπούς και τις προθέσεις της σχετικά με τη λειτουργία των βάσεων.

Αναφέρεται στη διακήρυξη:

1. Η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας διακηρύσσει ότι οι κύριες επιδιώξεις είναι:

(1). Η αποτελεσματική χρησιμοποίηση των περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων ως στρατιωτικών βάσεων.

(2). Πλήρης συνεργασία με την Κυπριακή Δημοκρατία.

(3). Προστασία των συμφερόντων όσων μένουν ή εργάζονται στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων.

2. Περαιτέρω η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας διακηρύσσει ότι κατ' αναλογία πρόθεση της είναι:

(α) Να μην αναπτύξει τις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων για άλλους εκτός για στρατιωτικούς σκοπούς.

(β). Να μη εγκαθιδρύσει και να διοικεί "αποικίες".

(γ). Να μη δημιουργήσει τελωνειακούς σταθμούς ή άλλα μεθοριακά εμπόδια μεταξύ των Περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων και της Δημοκρατίας.

(δ). Να μη εγκαταστήσει ή να μη επιτρέψει την εγκατάσταση πολιτικών εμπορικών ή βιομηχανικών επιχειρήσεων στον βαθμό που δεν συνδέονται με στρατιωτικές ανάγκες και να μη παραβλάπτει με άλλους τρόπους την οικονομική, εμπορική ή

βιομηχανική ενότητα και ζωή στη Νήσο.

(ε). Να μη δημιουργήσει εμπορικούς ή πολιτικούς λιμένες ή αεροδρόμια.

(στ). Να μη επιτρέψει νέα εγκατάσταση προσώπων στις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων εκτός για προσωρινούς σκοπούς.

(ζ). Να μη απαλλοτριώσει ιδιωτική περιουσία μέσα στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων, εκτός για στρατιωτικούς σκοπούς με καταβολή δίκαιης αποζημίωσης.

3. Εχοντας υπόψη αυτούς τους σκοπούς και υπό την αίρεση των στρατιωτικών αναγκών και των αναγκών ασφάλειας η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας κάμνει την ακόλουθη διακήρυξη προθέσεων:

(α) ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ: Οι Κύπριοι (και άλλοι κάτοικοι της Δημοκρατίας) θα έχουν ελευθερία πρόσβασης και επικοινωνίας προς και μέσω των Περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων και εργοδοσίας και καλλιέργειας στις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων και ελευθερία ναυσιπλοΐας και αλιείας στα χωρικά τους ύδατα.

(β). ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ: Οι Νόμοι που θα εφαρμόζονται επί του Κυπριακού πληθυσμού των Περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων θα είναι κατά το δυνατόν οι ίδιοι όπως και οι νόμοι της Δημοκρατίας.

(γ). ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ: Τα δικαιώματα των Κυπρίων (και άλλων κατοίκων της Δημοκρατίας) και των Κυπριακών κοινοτήτων και ιδρυμάτων σε σχέση με την περιουσία θα προστατευθούν πλήρως.

(δ). ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ: Η Δημοκρατία θα προσκληθεί να παράσχει ευρείες δημόσιες υπηρεσίες για τους Κυπρίους στις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων. Αυτές θα περιλαμβάνουν την Παιδεία, τη Γεωργία, τη Συνεργατική Ανάπτυξη, την Εργασία και τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, την Κοινωνική Πρόνοια, την Υγεία και τις Ιατρικές Υπηρεσίες, τις Ταχυδρομικές Υπηρεσίες, της Δασονομικές Υπηρεσίες και τις στατιστικές. Επιπρόσθετα, Κυπριακές

Υπηρεσίες Κοινωνικής εξυπηρέτησης θα είναι ελεύθερες να λειτουργούν στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων

(ε) ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ: Τα αρχαία μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι που καθορίζονται στο παράρτημα της διακήρυξης θα διοικούνται και συντηρούνται από τη Δημοκρατία. Άδειες για αρχαιολογικές ανασκαφές θα εκδίδονται από τη Δημοκρατία, αλλά θα υπόκεινται στη συγκατάθεση των αρχών των Περιοχών Κυριάρχων Βάσεων. Κινητές αρχαιότητες που θα βρεθούν στις ανασκαφές ή θ' ανακαλυφθούν είναι περιουσία της Δημοκρατίας.

(Οι αρχαιολογικοί χώροι είναι ο χώρος και τα ερείπια Κουρίου, το Ιερό του Απόλλωνα Υλάτη κοντά στο Κούριο, το Γυμναστήριο του Κουρίου, το Αρχαίο Κοιμητήριο στον Άγιο Ερμογένη κοντά στο Κούριο, η Εκκλησία και τα ερείπια του Μοναστηρίου Αγίου Νικολάου των Γάτων).

(στ). ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΔΑΤΩΝ: Υπό την αίρεση μόνο στρατιωτικών αναγκών και την ικανοποίηση των αναγκών ασφαλείας, η πολιτική που θα ακολουθείται σχετικά με τον έλεγχο των υδάτων στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων θα μελετηθεί και αποφασισθεί από κοινή επιτροπή.

(η). ΤΕΛΩΝΕΙΑ: Η Δημοκρατία θα κληθεί να συλλέγει και καρπούται τελωνειακούς δασμούς για εμπορεύματα που εισάγονται μέσω των λιμανιών της Δημοκρατίας και προορίζονται για τις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων. Θα γίνουν διευθετήσεις ώστε η Δημοκρατία να εισπράττει τελωνειακούς δασμούς πάνω σε εμπορικές και προσωπικές εισαγωγές, αν γίνονται που θα εισπράττονται από τις αρχές των Περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων.

Φόροι, δασμοί και τέλη που καταβάλλονται από Κυπρίους ή για Κυπριακή περιουσία στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων θα είναι όσο το δυνατό οι ίδιοι με εκείνους της Δημοκρατίας.

Η Δημοκρατία θα κληθεί να συλλέγει και καρπούται φόρους, δασμούς και τέλη που οφείλονται από Κυπρίους κατοίκους ή εργαζόμενους στις

περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων ή οφείλονται από Κυπρίους για ιδιόκτητη ή κατεχόμενη ακίνητη περιουσία σ'αυτές. (Το ίδιο θα εφαρμόζεται για φόρους, τέλη και επιβαρύνσεις που οφείλονται από μη Κυπρίους κατοίκους ή εργάτες, εκτός του στρατιωτικού προσωπικού, πολιτών που εργάζονται με αυτό και τις οικογένειες τους).

(θ): ΝΟΜΙΣΜΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ: Το Νόμισμα της Δημοκρατίας θα είναι νόμιμο νόμισμα στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων και οι Κανονισμοί ελέγχου συναλλάγματος στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων θα συντονίζονται με εκείνους της Δημοκρατίας.

(ι). ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ: Η Δημοκρατία θα κληθεί να εισπράττει και καρπούται εισοδήματα από οποιαδήποτε δικαιώματα που οφείλονται ή φόρους που είναι πληρωτέοι για μεταλλεύματα από τις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων και τέλη σχετικά με άδειες μεταλλείων και διεξαγωγής ερευνών και για τους σκοπούς αυτούς θα κληθεί να εκδίδει άδειες σχετικά με αυτά τα θέματα, με τη συγκατάθεση και τον έλεγχο των αρχών των περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων. Αυτές οι διευθετήσεις δεν θα εφαρμόζονται για τις πέτρες χαλίκια, άμμο και αμμοχάλικα ή άλλα οικοδομικά και κατασκευαστικά υλικά που θα λαμβάνονται ή για μεταλλεύματα και διεξαγωγή ερευνών από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ή τους εργολάβους τους και άλλους που θα ενεργούν από μέρους τους.

(ια). ΕΓΓΡΑΦΗ ΓΗΣ: Θα γίνουν διευθετήσεις για το Κτηματολόγιο της Δημοκρατίας θα εκτελεί, σε σχέση με ιδιωτική γη στις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων, τις ίδιες λειτουργίες σε σχέση με την έκδοση τίτλων και την εκτέλεση μεταβιβάσεων και σχετικών υπηρεσιών που προσφέρονται από το κτηματολόγιο της Δημοκρατίας σε σχέση με ιδιωτική γη στη Δημοκρατία.

(ιβ): ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Θα γίνουν διευθετήσεις για να γίνει δυνατή ή νομική διαδικασία σχετικά με αστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις στην οποία όλα τα μέρη είναι Κύπριοι μπροστά στα δικαστήρια της Δημοκρατίας για την

εκτέλεση στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων των αποφάσεων και διαταγμάτων των δικαστηρίων αυτών σχετικά με τις διαδικασίες αυτές.

(ιγ). ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Θα γίνουν διευθετήσεις για να καταστεί δυνατό ορισμένες ποινικές διαδικασίες, στις οποίες ο παραπονούμενος και ο κατηγορούμενος είναι Κύπριοι να διεξάγονται σε δικαστήρια της Δημοκρατίας.

(ιδ). ΦΥΛΑΚΕΣ: Κύπριοι που δικάζονται στα Δικαστήρια της Δημοκρατίας με βάση αυτές τις διευθετήσεις, αν καταδικάζονται σε ποινή φυλάκισης, θα εκτίουν την ποινή τους σε φυλακές της Δημοκρατίας.

(ιε). ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ: Θα υπάρχει συνεργασία μεταξύ της Αστυνομίας και της Χωροφυλακής της Δημοκρατίας με την Αστυνομία των Περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων για την πρόληψη και ανίχνευση του εγκλήματος και θα δίδονται διευκολύνσεις στην Αστυνομία και την Χωροφυλακή της Δημοκρατίας για την διερεύνηση αδικημάτων που είναι εκδικάσιμα από τα Δικαστήρια της Δημοκρατίας.

(ιστ). ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ: Σε περίπτωση αναγκαστικής απαλλοτριώσης ή απαλλοτριώσης ιδιωτικής γης αναγκαίας για στρατιωτικούς σκοπούς, οι αρχές των περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων θα καλούν εκτιμητή που θα διορίζεται από τη Δημοκρατία για να βοηθεί το διαιτητικό δικαστήριο σχετικά με την αποζημίωση.

(ιζ). ΕΠΑΡΧΟΙ: Οι έπαρχοι της Δημοκρατίας θα κληθούν να εκτελούν τέτοια διοικητικά καθήκοντα σε σχέση με Κυπρίους στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων και της Δημοκρατίας.

(ιη). Κύπριοι εργάτες, προσωπικό και εργολάβοι, θα εργοδοτούνται στις περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων σύμφωνα με τις πρόνοιες της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης.

(ιθ). ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Η Δημοκρατία θα κληθεί να διεξάγει στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων την εγγραφή εταιρειών και συνεταιρισμών και άλλες διοικητικές λειτουργίες που θα συμφωνηθούν

στην σφαίρα του εμπορίου, βιομηχανίας, μεταφορών και εργοδότησης.

4. Γίνεται αντιληπτό ότι:

(α) Δεν θα υπάρχει διάκριση από τις αρχές της Δημοκρατίας εναντίον εκείνων που ζουν ή εργάζονται στις Περιοχές των Κυριάρχων Βάσεων.

(β). Δαπάνες που δημιουργούνται για την εκτέλεση οποιωνδήποτε λειτουργιών ή υπηρεσιών από την Δημοκρατία, σύμφωνα με τις διευθετήσεις αυτές, θα αναλαμβάνονται από τη Δημοκρατία.

5. Η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας είναι πρόθυμη να συεγασθεί με τη Δημοκρατία για τη σύσταση το συντομότερο δυνατό ενός Κοινού Συμβουλευτικού Συμβουλίου για να συμβουλευεί τις αρχές της Δημοκρατίας και των Περιοχών των Κυριάρχων Βάσεων για τέτοιες διευθετήσεις που θα είναι αναγκαίες από καιρό σε καιρό για την εφαρμογή των προθέσεων της Κυβέρνησης της Αυτής Μεγαλειότητας που εκτίθενται σ' αυτή τη Διακήρυξη. Είναι πρόθεση αυτός ο συμβουλευτικός μηχανισμός και η συνεργασία να εφαρμόζονται σ' όλες τις πτυχές αυτής της Διακήρυξης. Θα μπορεί επίσης ν' ασχολείται με θέματα υδατοπρομήθειας μέσω της κοινής επιτροπής που αναφέρεται στο Παράρτημα Β. Μέρος **11, Άρθρο **8 (3)** της Συνθήκης σχετικά με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας.**

Σε συνοδευτική επιστολή προς τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και το δρα Κουτσιούκ η Βρετανική Κυβέρνηση διαβεβαίωσε την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας ότι ήταν αποφασισμένη να τηρήσει τη Διακήρυξη και να δημιουργήσει ένα συνεχές και διαρκές σύστημα διοίκησης των Βάσεων με βάση τη στενή συνεργασία μεταξύ των αρχών τους και των αρχών της Δημοκρατίας, προβαίνοντας στις αναγκαίες πρακτικές διευθετήσεις για να υπερπηδηθούν τυχόν δυσκολίες.

Ειδικές διευθετήσεις έγιναν σχετικά με τα χωριά Ορμήδεια και Ευλοτύμπου, όπως και τον Ηλεκτροπαραγωγό σταθμό Δεκέλειας που αν και περιβάλλονται από το έδαφος των Βρετανικών βάσεων,

αποτελούν έδαφος της Δημοκρατίας.